

documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf.

11. Модернізація фінансової системи України в процесі євроінтеграції: у 2 т. / Т. І. Єфименко, С. С. Гасанов, В. П. Кудряшов та ін. ; за ред. О. В. Шлапака, Т. І. Єфименко; ДННУ “Акад. фін. управління”. – К., 2014. – Т. 1. – 2014. – 760 с.

12. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

13. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики для відшкодування сум податку на додану вартість: Постанова Кабінету Міністрів України № 368 від 12 травня 2010 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/368-2010-%D0%BF>.

14. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики для відшкодування сум податку на додану вартість: Постанова Кабінету Міністрів України № 139 від 21 травня 2014 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/139-2014-%D0%BF>.

15. Пікінер В. О. Оцінка фінансового потенціалу податку на додану вартість в Україні / В. О. Пікінер, К. І. Швабій // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право), 2012. – № 2 (57). – С. 115–120.

16. Крупка М. І. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи/ Крупка М. І., Кміть В. М., Паславська Р. Ю. // Науковий вісник ЛНТУ України. – 2016. – Вип. 26.2. – С. 217–225.

УДК 334.021

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i57.101573>

РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІЦІ

Прохорова В.В., д.е.н., професор (УІПА)

В статті розглянуто теоретичні питання розвитку корпоративного сектору, що є передумовою ефективної реалізації трансформаційних процесів в економіці України. Автором виділено позитивні та негативні сторони діяльності корпорацій, проаналізовано діяльність органів управління корпоративним сектором в Україні. В статті зазначено, що в Україні не існує окремого органу, який здійснював би управління корпоративним сектором, тому необхідне його створення для контролю їх діяльності.

Ключові слова: корпоративний сектор, управління, підприємства, економіка, держава.

РАЗВИТИЕ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРА КАК УСЛОВИЕ ЭФФЕКТИВНОЙ РЕАЛИЗАЦИИ ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В ЭКОНОМИКЕ

Прохорова В.В., д.э.н., профессор (УИПА)

В статье рассмотрены теоретические вопросы развития корпоративного сектора, является предпосылкой эффективной реализации трансформационных

процессов в экономике Украины. Автором выделены положительные и отрицательные стороны деятельности корпораций, проанализирована деятельность органов управления корпоративным сектором в Украине. В статье указано, что в Украине не существует отдельного органа, который осуществлял бы управление корпоративным сектором, поэтому необходимо его создания для контроля их деятельности.

Ключевые слова: корпоративный сектор, управления, предприятия, экономика, государство.

DEVELOPMENT CORPORATE SECTOR AS CONDITION EFFECTIVE REALIZATION TRANSFORMATION PROCESSES IN ECONOMY

*Prokhorova V.V., doctor of economic sciences, professor
(Ukrainian engineering and pedagogical academy)*

In the article theoretical questions development the corporate sector, is a prerequisite for effective implementation transformational processes in Ukraine's economy. The author identifies positive and negative aspects corporate activities, analyzed the activities the management bodies the corporate sector in Ukraine. The article stated that in Ukraine there is no separate body that would control the corporate sector, so you should create to control their activities.

Keywords: corporate sector, governance, enterprise, economy, state.

Постановка проблеми. Державний сектор економіки існує в будь-якій країні, який у сучасних умовах він відіграє важливу роль. Тому слід звернути увагу на розмежування суб'єктів господарювання з погляду приналежності до тих чи інших секторів — державних та недержавних і відповідної побудови систем корпоративного управління. Корпоративне управління повинне бути направлено на користь суспільству, а не окремим особам і групам осіб.

У розвинутих країнах створюються умови для функціонування підприємств, що регулюються на засадах корпоративного управління та отримують постійний розвиток, в Україні, на жаль, такі умови не створюються, тому це питання є актуальним у сучасних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним обґрунтуванням питання корпоративного управління, а також у вивченням основних моделей корпоративного управління займалися учені-економісти: І. Ансофф, В.

Свтушевський, Т. Момот, Д. Паунд, А. Педько, С. Румянцев та ін. Ураховуючи актуальність зазначеної тематики, виникає необхідність у поглибленні наукових досліджень у сфері корпоративного управління.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Одним із найважливіших елементів корпоративного управління є ефективне державне регулювання корпоративного сектору. Однак, для створення цілісної бази раціонального функціонування економіки, держава, так чи інакше, повинна регулювати різнобічні аспекти діяльності корпоративних підприємств.

Метою статті є теоретичне обґрунтування розвитку корпоративного сектору як передумови ефективної реалізації трансформаційних процесів в економіці

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах корпоративна інтеграція стає одним з механізмів захисту від конкуренції на товарних ринках для вітчизняного бізнесу,

прагнучого захистити не лише ринкові позиції, але і права власності.

Корпоративний сектор - це частина економіки країни, яка представлена діяльністю приватних компаній або корпорацій. При цьому роль, яку відіграють

великі корпорації в становленні і розвитку економіки, в цілому куди істотніше, ніж вплив сектора малого [2].

На рис. 1 наведено позитивні та негативні сторони діяльності корпорацій.

Рис. 1. Позитивні та негативні сторони діяльності корпорацій

Позитивні сторони діяльності корпорацій:

відбувається підвищення ефективності важелів управління і механізмів економіки;

корпорації мають більш широкі і масштабні процеси виробництва, більш

сучасні технології, в них укладено більше стадій виробничого процесу. Все це дозволяє істотно збільшити кінцеву продуктивність праці, що, в свою чергу, впливає на зростання продуктивності в масштабі всієї економічної системи;

корпорації мають високу

економічною потугою і здатністю впливати на економіку країни завдяки високій концентрації капіталів. При цьому корпорації здатні виробляти якісну продукцію з високою ефективністю використання наявних ресурсів, що, в свою чергу, посилює конкурентоспроможність країни в цілому на світовому ринку.

Негативні сторони діяльності корпорацій:

основний негативною стороною корпорації є можливість перетворення її в монополію на увазі концентрації певного рівня влади над ринком;

можливість управління рівнем цін на ринку з метою отримання власної вигоди;

відсутність конкуренції породжує інноваційний застій, тобто зникає необхідність ретельного контролю якості та вдосконалення технологій;

управління споживчим попитом - замість відповідності потребам покупців, монополія змушує споживача погоджуватися на той товар, який є в наявності.

У цілому управління державним корпоративним сектором в Україні можна поділити на три блоки [3]:

Блок 1 - створення загальної нормативно-правової бази функціонування економіки (полягає в розробці законів та підзаконних актів економічної спрямованості, оскільки усі підприємства здійснюють діяльність у цьому нормативно-економічному полі);

Блок 2 - пряме управління державними підприємствами (застосовується у випадках, коли держава є єдиним власником акціонерного товариства і керує його діяльністю через менеджмент підприємства);

Блок 3 - управління певною державною часткою статутного фонду господарських товариств (впливає на діяльність корпорації відповідно до наявності державного пакета корпоративних цінних паперів).

Заходи, що належать до першого блоку, здійснюються органами центральної

державної влади, які мають право приймати рішення, що мають законодавчу силу. Заходи в рамках інших двох блоків впроваджуються лише органами виконавчої влади. При цьому слід мати на увазі, що має існувати перелік об'єктів, що підпадають під пряме управління державної влади. До таких об'єктів відносять:

майно державних підприємств, установ і організацій, закріплене за ними на праві повного господарського відання або оперативного управління;

акції (паї, частки), що належать державі у майні господарських товариств;

майно підприємств, які перебувають у процесі приватизації;

майно, передане у користування органам самоврядування;

майно, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації) майна державних підприємств.

В Україні не існує окремого органу, який здійснював би управління державним корпоративним сектором (державними акціонерними компаніями, державними корпоративними правами тощо.) Ці функції здійснюють майже всі органи виконавчої влади. Однак основи такого управління закладаються на рівні Кабінету Міністрів України та інших уповноважених ним органів, Фонду державного майна України і в його складі Департаменту з управління державними корпоративними правами, Національної академії наук України, Української академії аграрних наук, інших подібних організацій. Сюди відносяться також юридичні та фізичні особи, які здійснюють функції з управління акціями (паями, частками), що належать державі у майні господарських товариств (уповноважені особи).

Слід визначити основні напрями регулювання деякими органами державного сектору. Так, Кабінет Міністрів України у сфері корпоративного управління приймає рішення про передавання цілісних майнових комплексів підприємств, нерухомого майна, акцій (паїв, часток), що

належать державі у майні господарських товариств, з державної у комунальну власність, дає згоду на передавання цього майна з комунальної у державну власність відповідно до законодавства України, приймає рішення про передавання об'єктів державної власності у користування самоврядним організаціям, про закріплення у державній власності пакета акцій акціонерних товариств, створених на базі їх майна, термін закріплення цього пакета акцій у державній власності, про достроковий продаж зазначеного пакета акцій або його частини відповідно до законодавства України про приватизацію, подає на затвердження Верховної Ради України переліки об'єктів державної власності, які не підлягають приватизації, а також переліки об'єктів державної власності, віднесені Державною програмою приватизації до груп, приватизація яких здійснюється із залученням іноземних інвестицій, приймає нормативно-правові акти, пов'язані з управлінням об'єктами державної власності, здійснює інші повноваження щодо управління об'єктами державної власності [4].

Досить широкі повноваження має Фонд державного майна України, що управляє майном державних підприємств, які з метою приватизації перетворюються в господарські товариства, та державним майном, що не ввійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації та корпоратизації, а також цілісними майновими комплексами, переданими в оренду.

Щодо об'єктів державної власності, які перебувають в його управлінні, Фонд державного майна:

здійснює повноваження власника державного майна в процесі приватизації, у тому числі повноваження з управління державними корпоративними правами (після ліквідації Агентства з управління державними корпоративними правами);

змінює організаційну форму державних підприємств у процесі приватизації;

приймає рішення щодо подальшого використання державного майна, яке не ввійшло до статутних фондів господарських товариств;

виступає орендодавцем майна, яке перебуває у державній власності;

забезпечує захист майнових прав державних підприємств, організацій, установ на території України та за її межами;

вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо закріплення пакета акцій у державній власності;

виступає від імені держави засновником господарських товариств, у тому числі спільних підприємств.

Донедавна в Україні була окрема державна структура, яка здійснювала управління державними пакетами акцій (Державне агентство з управління державними корпоративними правами), відтепер ці функції входять до компетенції Фонду державного майна України, а також інших міністерств та відомств. При цьому об'єктами управління є належні державі пакети акцій акціонерних товариств і холдингових компаній та державні частки, паї в майні господарських товариств, у тому числі спільних підприємств.

Фонд державного майна (через Департамент з управління державними корпоративними правами) може здійснювати такі функції:

призначення уповноважених осіб з управління державними частками, паями, акціями;

укладання з ними угод та здійснення контролю за ефективністю їх роботи;

формування разом з центральними органами виконавчої влади окремих переліків господарських товариств, у статутних фондах яких є державні корпоративні права та які є стратегічними об'єктами для економіки і безпеки держави, з урахуванням принципів діяльності згідно з технологіями вироблення кінцевого продукту.

Оскільки на такий департамент

можуть бути покладені прямі управлінські функції, то він міг би здійснювати управління господарськими товариствами через участь своїх представників у роботі органів управління цих товариств, приймати рішення щодо створення господарських товариств, у тому числі спільних підприємств, до статутних фондів яких передаються державні корпоративні права, вести реєстр та проводити оцінку державних корпоративних прав тощо. Крім того, департамент має виконувати специфічні функції з управління державними корпоративними правами, зокрема, проводити нормативне та методичне забезпечення управління державними корпоративними правами, а також здійснювати контроль за ефективністю цього управління.

Висновок. Отже, розвиток корпоративного сектору є передумовою ефективної реалізації трансформаційних процесів в економіці України. Ефективна система управління корпоративним сектором полягає у створення окремого органу, який здійснював би постійний контроль за цим сектором.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Паунд Д. Будущая модель корпоративного управления / Д. Паунд // Корпоративное управление / [пер. с англ. А. Куницына; ред. Е. Дронова]. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – С. 86 – 110.
2. Педько А. Б. Власність, контроль і конфлікт інтересів в акціонерних товариствах / А.Б. Педько. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 325 с.
3. Євтушевський В. А. Стратегія корпоративного управління / В.А. Євтушевський, К.В.Ковальська, Н.В.Бутенко. – К.: Знання, 2007. – 287 с.
4. Румянцев С. А. Українська модель корпоративного управління: становлення та розвиток / С.А. Румянцев. К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 149 с.
5. Момот Т.В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до практичного впровадження / Т.В. Момот. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 380 с.
6. Корпоративне управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bookss.co.ua/book_korporativne-upravlinnya_820/2_1.1.-bazovi-ponyattya-korporativnogo-upravlinnya
7. <http://pidruchniki.com/1045011752401/menedzhment/korporativne>